

Anksiozna osjetljivost u djece koja boluju od glavobolje i astme

Marina Grubić, Renata Coha,
Anita Vulić-Prtorić

Anksiozna osjetljivost u zdravstvenoj psihologiji

- Anksiozna osjetljivost je povezana sa tijekom i prognozom određenih stanja i bolesti
- visoka razina AS je povezana s emocionalnim poteškoćama vezanim uz prilagodbu na određenu bolest
- AS pojačava specifične strahove vezane uz određeno stanje ili bolest

Anksiozna osjetljivost u zdravstvenoj psihologiji

- simptomi anksiozne osjetljivosti u velikoj mjeri mogu poslužiti i u objašnjavanju poremećaja somatizacije, jer su neobjašnjive vrtoglavice, osjećaj nesigurnosti i nesvjestice simptomi koji u podjednakoj mjeri karakteriziraju i anksiozne osobe i osobe s poremećajem somatizacije
- pacijenti s kroničnom boli i visokom anksioznom osjetljivošću pokazuju veću kognitivnu anksioznost vezanu uz bol, veći strah od boli i više ponašanja povezanih s izbjegavanjem boli

Anksiozna osjetljivost i glavobolje

- ponavljajuće glavobolje su često karakterizirane povećanim strahom od boli i izbjegavanjem ponašanja za koje osobe vjeruju da će poticati ili nastavljati glavobolju
- Norton, P.J. & Gordon J.G. Asmundson, G.J.G. (2004): anksiozna osjetljivost je povezana sa doživljajem boli, strahom od boli i izbjegavajućim ponašanjima vezanim uz glavobolju
- terapijske strategije koje direktno utječu na anksioznu osjetljivost mogle bi smanjiti izbjegavajuća ponašanja kod pacijenata s kroničnom glavoboljom

Anksiozna osjetljivost i astma

- anksiozna osjetljivost pokazala se važnim faktorom u održavanju i pogoršanju stanja vezanih uz neka kronična oboljenja poput gastrointestinalnih i vestibularnih disfunkcija, kronične boli i astme (Asmundson, G.J.G. i sur., 2000)
- Carr i sur (1994, 1995) ukazuju na to da možda nema direktne povezanosti između anksiozne osjetljivosti i astme, međutim komorbidited astme i paničnog poremećaja je medijator te povezanosti – 36% bolesnika s visokom AS i 5% s niskom AS zadovoljava kriterije za panični poremećaj

CILJ ISTRAŽIVANJA:

- ispitati razlike u anksioznoj osjetljivosti između kliničkih uzoraka djece s glavoboljama, djece koja boluju od astme i kontrolnog uzorka zdrave djece
- ispitati povezanost između anksiozne osjetljivosti i ostalih aspekata anksioznosti u 3 ispitivana uzorka

Ispitanici (N=131):

- 1) klinički uzorak djece s glavoboljama
N = 43; 20 dječaka i 23 djevojčice
- 2) klinički uzorak djece koja boluju od astme
N = 46; 38 dječaka i 8 djevojčica
- 3) kontrolni uzorak zdrave djece
N = 42; 20 dječaka i 22 djevojčica

Instrumenti:

- **Skala strahova i anksioznosti za djecu i adolescente SKAD-62 (Vulić-Prtorić, 2002)** (8 skala: ispitna, separacijska, socijalna anksioznost, AS- paničnih napada-agorafobije, opsesvino-komupulzivnih simptoma, zabrinutosti, somatizacije, specifičnih stahova i fobija)
- **Skala anksiozne osjetljivosti (AS)**
  - > sastavni dio subskale Anksiozne osjetljivosti – paničnih napada – agorafobije (APA)
- **Upitnik psihosomatskih simptoma za djecu i adolescente PSS (Vulić-Prtorić, 2005)** i 3 dopunska pitanja (procjena vlastitog zdravstvenog stanja, težina simptoma, uvid u opće zdravstveno stanje ispitanika)

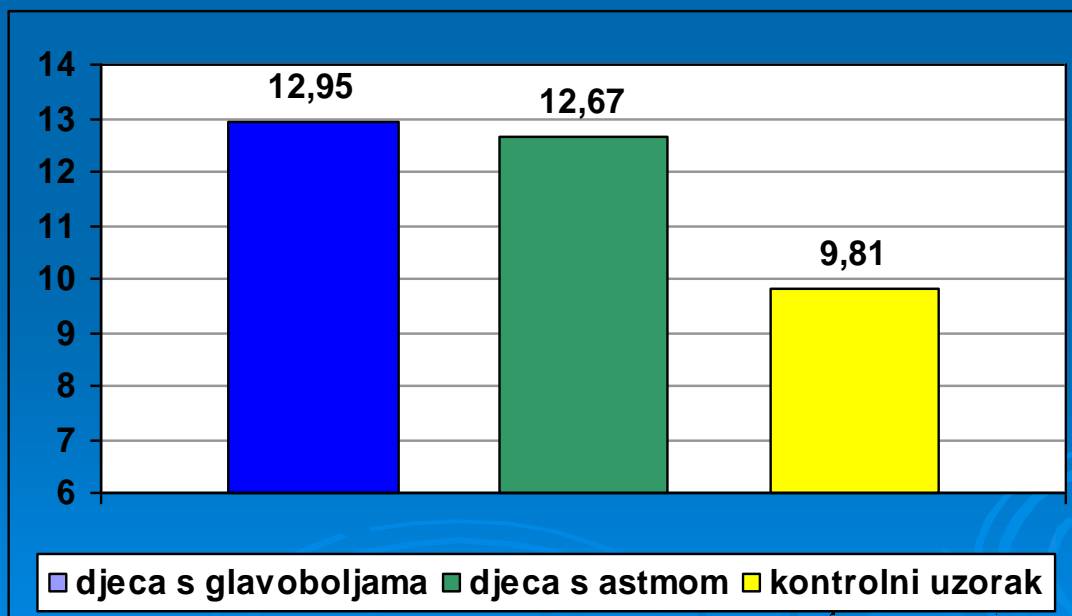
Postupak:

- istraživanje je provedeno u sklopu znanstvenoistraživačkog projekta Psihosocijalni aspekti zdravlja djece i adolescenata
- u uzorku djece koja boluju od glavobolja i astme, upitnike su individualno primjenjivali klinički psiholozi – vanjski suradnici na projektu, a u sklopu svog svakodnevnog dijagnostičkog rada s pacijentima
- u uzorku zdrave djece upitnici su primijenjeni grupno u vrijeme održavanja redovite nastave

REZULTATI:

- Jednosmjernom analizom varijance utvrđena je statistički značajna razlika između 3 ispitivana uzorka ($F / 2, 129 / = 5,58; p = 0,004$)

Slika 1. Usporedba rezultata na skali Anksiozne osjetljivosti između djece s glavoboljama, djece s astmom i kontrolnog uzorka

Rezultati

- djeca s glavoboljama i astmom značajno više strepe zbog vrtoglavica i bolova u trbuhu
- doživljavaju vrtoglavice u situacijama kad su napeti
- vrtoglavice u njima izazivaju strah da će se onesvijestiti
- bolovi u trbuhu ih navode na pomisao da se trebaju javiti liječniku

REZULTATI:

- Pearsonovi koeficijenti korelacije pokazali su kako je anksiozna osjetljivost najviše povezana s ostalim aspektima anksioznosti u uzorku djece koja boluju od astme, i to u većoj mjeri nego što se to uočava u uzorku djece s glavoboljama ili kontrolnom uzorku ($p < 0,05$)

	Djeca s glavoboljama (N=43)	Djeca s astmom (N=46)	Kontrolni uzorak (N=42)
<i>Ispitna anksioznost</i>	0,27	0,63*	0,49*
<i>Socijalna anksioznost</i>	0,50*	0,70*	0,50*
<i>Separacijska anksioznost</i>	0,66*	0,73*	0,67*
<i>Opsesivno – kompulzivni simptomi</i>	0,63*	0,62*	0,61*
<i>Zabrinutost</i>	0,61*	0,49*	0,43*
<i>Anksioznost (ukupni rezultat)</i>	0,72*	0,85*	0,73*

ZAKLJUČAK

- u usporedbi sa zdravom djecom, djeca koja imaju glavobolje i astmu značajno više strepe zbog vrtoglavica i trboboja koje ih muče
- postoji statistički značajna razlika između kliničkih uzoraka i kontrolnog uzorka u anksioznoj osjetljivosti, dok između djece s glavoboljama i s astmom nema značajne razlike
- anksiozna osjetljivost naviše je povezana s ostalim aspektima anksioznosti u uzorku djece koja boluju od astme, i to u većoj mjeri nego što se uočava u uzorku djece s glavoboljama ili kontrolnom uzorku

Zaključak

- ispitati AS – prediktor doživljaja bolesti – načina suočavanja s bolešću
- terapijske strategije koje utječu na AS mogu pridonijeti smanjivanju straha od bolesti/simptoma i povisiti razinu funkcioniranja → poboljšanje psihološke adaptacije na bolest